

Bölcsészek a katedrán

Olykor eltűnök, hogy melyik az a pillanat, amelytől valaki a tanári pályán, az organizált párbeszéd és spontán dialógusok közepett ért szakembernek számít. A Ságvári Endre Gyakorló Gimnáziumban és az Árpád-téri általános iskolában 140 ötdéves bölcsész — és 117 ugyancsak végzős természettudományos képzettségű hallgató — folytatja pedagógiai gyakorlatát. Elvileg a zárótanításuk lenne az, amelyben értelmet kellene kapnia négy évi szakmai-pedagógiai felkészülésnek, és ebben az általában utolsónak hagyott órában összegeződni kellene a már eltelt 2-4 hetes gyakorló tanítás tapasztalatainak, eredményeinek. Tisztán logikai alapon tehát ez volna az a bizonyos — háromnegyed óráig tartó, percről percre eltervezett — pillanat a tanárrá válás küzdelmes folyamatában. Valóban kész szakemberrel válhat a tanárjelölt 6-22 órától álló gyakorlata során?

Nem. Ahhoz legalább öt év kell — válaszol Gábris Ida, a gyakorló gimnázium egyik szakvezető tanára. Itt csupán bepillantás nyílik az oktató-nevelő munkába, a műhelytitkokba. Mindez előkészület csupán, lecke az anyag feldolgozási módszereiből, a tanulókkal való bánásmódból.

Ekkor még nem könnyű elhagyni a diákélettel kapcsolatos szokásokat sem. Kétségkívül kellemetlen érzés, amikor kiderül, hogy a gyors jegyzetkészítés reflexei öntudatlanul bár, de érvényesülnek a táblán szereplő vázlatképekben is.

Elég jól sikerült az óram — közölte valaki. Csak később mondta meg a tanár, hogy a táblán kis betűkkel kezdtem a mondatokat. Nem is vettem észre. Mindig így szoktam jegyzetelni. S ha lehet, akkor a tanárjelölt a vizsgatanítása előtt még jobban izgul. Nőknél megfigyelhető, hogy mielőtt elindulnak a naplót, még egyszer végigfutnak tekintetükkel ruhájukon — igazítás a frizurán, s néha egy-egy ateista módon értelmezendő keresztvetés is tettenérhető. Ami a külső szemlélő, a hospitáló diák szemében olyan világosnak és magától értetődőnek mutatkozott, most meghatározatlan módon bonyolulttá válik.

—Csak már ezen túl legyenek — sóhajt fel az országnémet szakos Tokodi József. O ma „zár” a II/b-ben. Hogy mit, mikor és hogyan csinál majd, azon ilyenkor értelmetlen már töprengeni. A felelőket kijelölte, a vázlat kész. Esetleg nem jut eszébe egy név... És ismétli magában az oktatási és nevelési célt is precízen feltüntetve óravázlat menetét, az előre összeállított kérdéseket, a „Délutáni napirend” című olvasmány tartalmát, amelynek befejező részét az órán dolgozza fel.

Nehogy elakadjak — magyarázza. A szakvezető tanár állítólag ugyanúgy végigvizsgálja a 45 percet, akár a jelöltje. Sőt — szerencsés esetben — a tanulók is. Ők úgy tudják, hogy most osztályozzák a „kis tancsit”.

— Mi is drukkolunk — állítja Rázsó Lajos, másodikos gimnazista. Mert a jelöltek ilyenkor általában sietni szoktak.

Igy gondolkodtak a tanulók és ők négyen, akik beléptek a jelölt utolsó órájára szombaton — 11 50 perckor a II/b osztályba. És megkezdődött egy párbeszéd a hétköznapokkal, amelyben fegyelmezett, szigorú felkészüléssel, sokszor a személynél sorszerűtlenül elkötelezett pédaadásával lehet csak válaszképesnek maradni. Az ítékezés és a pédaadás felelőssége — az élet jótékony dialektikájaként — az osztályt tanító-nevelő hallgatóból szakmai tekintélyt igénylő és dönteni képes, a hajdani egyetemista önmagánál legalább egy esztendővel idősebb pedagógust nevel.

Esetenként a lélegzétveleket is ajánlatos tervezni, hogy ne legyen zízást, kapkodó a beszéd tempója. Máskor meglepetésként hatott az órákat követő megbeszélések, értékelő mondatok között elhangzott valomás egy látszólag nyugodt, kiegyensúlyozott hallgató szájából:

— Tévedsz, egyáltalán nem voltam nyugodt. És mennyit elfelejtettem elmondani! Csak most látom.

— Mi a teendő akkor, hogyha egyszerűen nem lehet reagálásra készítened „megfenyíteni” a tanulókat? — Az a véleményem, hogy a leghatásosabb fegyvelmezési eszköz a tanítási órák az

érdekessé és elményszerűvé tétele — felel a kérdésre immár többszáz meglátogatott óra tapasztalatainak alapján dr. Sipka Sándor adjunktus. Nagyon sok múlik azon, hogy a tanár megtalálja-e a gyerekeket érdeklő tartalmi érdekességeket, szellemi izgalmat hozóvá tudja-e tenni magyarázatát. Az igaz, hogy vannak minden osztályban olyanok, akiket nem könnyű a szellemi munka élvezetére rávezetni. De azért nem gondolnám, hogy ők lennének többségben, akik semmiképp sem kapcsolhatók be a téma elményvilágába. Megítélésem szerint a tanítás titka a pontos eltervezés és az életszerűség. Ha a tanár maga is szinte átéli az anyagot, s ez egész magatartásán érződik, akkor a fegyvelmezés nagyobb részét is megoldotta. Persze, ez nem kis dolog.

Jómagam is tanúja voltam, hogy nehéz, viszkető-kellemetlen verejték-cseppek görögtek végig kínos lassúsággal a jelölt arcán, és lehulltak a tanári asztalra, a nyitott óravázlatra. Láttam jelöltet, aki kilépett az osztályból, sírfafakadt.

— Úgy összeállítottam otthon. És akkor még logikus is volt. Talán ugyanabban a percben, egy másik folyosón így szólt valaki:

— Nem is hittem volna. Rájöttem, hogy szeretek tanítani.

Az esetek és példák jelzik, hogy apró, meglepetéssel örömeivel sikerélményeivel és csüggedéseivel a szakadatlan és az értelmes emberi lét határáig a pedagógus számára is mindig megújító dialógus: kezdetét vette.

Géza Ferenc

Tervek és az aktivitás

Orvosegyetemünk KISZ-szervezeteinek második félévi programja

Elkészült a Szegedi Orvostudományi Egyetem KISZ-szervezeteinek második félévi akcioprogramja. A KISZ-bizottság által jóváhagyott programot a téli vezetőképző tanfolyamon alaposan megvitatták s kidolgozása kollektív munka eredménye. A program rendkívül gazdag. Megvalósításához azonban fokozottabb szükség van az egész tagság összefogott munkájára, aktívabb és lelkesebb mozgalmi élet kibontakozására.

Hagyományos tevékenységi formává váltak egyetemünkön a rendszeres KISZ-csoportgyűlések.

Örömmel mondhatjuk, hogy nagyon jelentős szerepet töltenek be hallgatóink közösségi nevelésében, a közös problémák megvitatásában, álláspontok kialakításában. Bár e félév során a csoportgyűlési keret jórészt központi feladatokkal — a IX. kongresszus anyagának feldolgozása; az új ösztöndíjrendszerre tett KISZ KB. javaslatának megvitatása — kötöttük le, maradt lehetőség az önálló kezdeményezésekre, témaválasztásra és a csoporttagok ISZM teljesítésének értékelésére.

A csoportgyűlések vonatkozásában a jövőben két feladatcsoport áll előttünk: egyrészt, megfelelő helyiségek biztosításával a mostaninál kedvezőbb feltételekkel teremteni a csoportgyűlések zavartalan lebonyolításához. Mondanom se kell, hogy ez nem ebben a félévben, s nem is a KISZ-szervezet által megoldható probléma. Bár elsőrendűen fon-

tos, de nem lényegi kérdés ez a csoportgyűlések nevelő funkcióját illetően.

Lényegesebb, és sokkal inkább a mi hatáskörünkhöz tartozik a feladatok másik csoportja: a csoportfoglalkozások tartalmi hatékonyságának növelése. Ez azt jelenti, hogy a még alacsonyabb színvonalú csoportgyűlések programjának és tartalmi tevékenységének erőteljesen javulnia kell, s hogy a színvonalas programmal induló csoportok többet tegyenek a színes, élénk, vitadús szellem kialakításáért.

Nagy problémát jelent számunkra, hogy

a rossz hozzáállás, mimelt közömbösség, passzivitás következtében nincs meg a kellő érzelmi azonosulás hallgatóink részéről a csoportgyűlésekkel, mint tevékenységi formával kapcsolatban.

Ki kell zökkentenünk közömbösségükből, passzivitásukból az ilyen hallgatókat. Hogy hogyan? Nincs recept rá, a csoporton belül kell megtalálni a megoldást. Csak lelkes aktivitás teremthet érzelmi azonosulást.

Fontos szerepük van fiatal oktató csoportpatronusainak a csoport közösségi életének formálásában. A felsőoktatás pedagógiájának alapelveivel jól igazodik ez a patronálási forma. Már a terminológia is jelzi, hogy itt nem direkt nevelési ráhatások dominálnak, hanem az egyetemi oktató patronusi mivoltában egyéniségével, magatartásával, állásfoglalásaival, kiállásával, nagyobb szak- és általános műveltsé-

gével hat a hallgatókra, tehát elsősorban indirekt jellegű hatásokkal nevel.

Nagy feladatokat jelent tehát ez a megbízás, s patronusainknak nagyon sokat kell még tenni, hogy megfeleljenek e követelményeknek.

A csoportunka mellett az ifjúsági mozgalom másik nagy területe egyetemünkön az alapszervezeti KISZ-munka. Az alapszervezet hagyományosan összefogja, irányítja, ellenőrzi a tagok, a csoportok, a tagság tevékenységét, szervezi közös akcióikat (politikai akciók, társadalmi munkát, érdekvédelem, kirándulás, „évfolyambuli”, sportversenyek stb.). E hagyományos munka ellátása mellett a KISZ KB. egyetemi ifjúsággal kapcsolatos irányelveinek megvalósítását, ennek kapcsán az alapszervezet tagságának megítélését, KISZ-munkájának értékelését, feladataik tudatosítását, továbbá az évfolyam sajátosságokhoz igazodó KISZ-követelményrendszer kimunkálását, a közös egyetemi akciókban való részvételt, a KISZ VII. kongresszusára való felkészülést állítottuk e félévben központi feladatként hallgatói alapszervezeteink elé.

Kollégiumaink nevelőmunkája már szinte kiszakíthatatlan része az egyetemi KISZ-munkának. Bár objektív körülmény ez egyetemünkön, de mindenképp érdem a szükségesség felismerése és az a lelkes törekvés, hogy a KISZ és kollégium kapcsolatának növelésével rendszeresebbé, rendezettebbé tegyünk az ifjúsági munkát.

A kollégiumaink önálló — de nem különálló — tevékenysége (a kollégiumi együttélés megszervezése, politikai előadások tartása, film- és egyéb vitaestek, „bulik”, sportversenyek szervezése,) mellett kollégiumaink e félévben megvitatják és végleges formában öntik a szocialista kollégiumra vonatkozó közös tervezetet.

Az esedékes országgyűlési, és tanácsi választások helyi előkészítésébe tervszerűen és nagy aktivitással kapcsolódunk be az elmúlt napokban. Hallgatóink közül sokan vettek részt, és hozzászólásaikkal is képviselték KISZ-bizottságunkat, egyetemi oktatóink, dolgozóink jelölését tárgyaló jelölőüléseken.

A JATE-val közösen tartandó ifjúsági választó nagygyűlés, az először választókkal való foglalkozás, és kollégistáink együttesen történő szavazásának megszervezése még a választással kapcsolatos feladatunk.

KISZ-vezetőink, aktivistáink rendszeres politikai tájékoztatásán, öntevékeny körünk működésének további biztosítása, az ateista propaganda alkalmazandó metodikájának kidolgozása, új KISZ követelményrendszer kimunkálása, társadalmi munkaszervezés, építőtábori előkészületek, a TDK munka ellenőrzése, értékelése, „ART KINO”-sorozat, s kapcsolódó film-viták rendezése, szervezése, az ezévi teljesítés precíz értékelése és még egész sor feladat, melyeknek megvalósításával meg kell birkoznunk ebben a félévben.

A Forradalmi Ifjúsági Napok keretében fogunk megemlékezni évfordulóinkról, veszünk részt a VIII. Országos Tudományos Diákköri Konferencián, az Országos Amatőr-film Fesztiválon, az Országos Egyetemi Sportnapokon, képzőművészeti és fotókiállítás szervezünk.

A KISZ VII. Kongresszusának előkészítése kapcsán bizonyos változtatásokat tervezünk a KISZ egyetemi szervezeti struktúrájában.

Az irányítás decentralizálása és hatékonyabbá tétele érdekében kari vezetőségeink helyett kari bizottságokat szervezünk.

E változtatással az egyetemi KISZ-bizottság elvi irányító és ellenőrző szerepének növeléséhez is szeretnénk feltevéteket teremteni.

Besenyi Sándor

Győri Imre tájékoztatója az aulában

Nagyon jól sikerült konzultációs tájékoztató előadást tartott Győri Imre, a Magyar Szocialista Munkáspárt Csongrád megyei bizottságának első titkára, egyetemünk oktatói, dolgozói és hallgatói részére a Dugonics téri aulában.

Győri elvtárs előadása első részében az MSZMP IX. kongresszusának határozataival és az abból adódó népgazdasági, valamint tudományos és kulturális feladatokkal foglalkozott. Részletesen elemezte a gazdasági mechanizmus reformjával együtt járó intézkedések célját, jellegét, ismertette a harmadik ötéves terv során megyénkben és Szegeden megvalósuló beruházások rendjét. Elemezte azokat a módosításokat, amelyeket a feltárt algyó-

baktói olaj és földgáz kincs gazdaságos kiaknázása tett szükségessé.

Az előadás további részei az írásban előre eljuttatott kérdések alapján időszzerű kül- és belpolitikai kérdésekkel foglalkoztak. Az előadó kitért a kínai helyzet újabb fejleményeire, foglalkozott az indonéziai eseményekkel, s a vietnami háború várható újabb fordulóival, az amerikai agresszorok további terveivel is.

A kitűnően sikerült tájékoztató ismét bizonyította, hogy egyetemeink oktatói, dolgozói és hallgatói igényli a rendszeres tájékoztatást, s nem közömbös sem a nemzetközi helyzet, sem belpolitikánk változásai, különféle kérdései iránt.

Győri Imre, a megyei pártbizottság első titkára

A nagy érdeklődéssel kísért konzultációs előadás résztvevőinek egy csoportja. A tájékoztató aktuális kül- és belpolitikai kérdésekkel foglalkozott.

Monteverdi-ünnepség

1967. március 22-én, szerdán este 8 órai kezdettel Monteverdi születésének 400. évfordulója alkalmából ünnepi hangversenyt rendez a Zeneművészeti Főiskola Zene- és Énektanárképző Szak Szegedi Tagozata és a Szegedi Zeneművészeti Szakiskola az intézet nagytermében.

Claudio Monteverdi a reneszánsz nagy olasz zeneköltője. Zenetörténeti jelentősége abban áll, hogy munkássága nemcsak záróköve a vokális polifónia korszakának, hanem egy új műfaj, az opera kialakulásában is döntő szerepet játszik. Peri és Caccini kísérletei után ő írja az első olyan jelentős zenedrámát, amely elindítja a műfajt több évszázados útjára, s ugyanakkor művei már klasszikus értékű, ma is élő alkotások.

A jubileumi hangverseny műsorán az 1606-ban a mantuai udvar farsangi ünnepségein bemutatott Orfeo szerepel oratórium-szerű előadásban. Az opera témája a közismert Orpheus-mitosz, amelyet a zeneszerzők egész sora dolgozott fel a későbbi időkben.

A Magyarországon jóformán teljesen ismeretlen darab előadásában résztvesz a Főiskola Tagozat és a Szakiskola hallgatóiból alakult ének- és zenekar. A főszerepet Jó Csilla, a Szakiskola művésztanára énekli, a többi szerepben az ének tanszak növendékei lépnek fel. Az